

Půda – hlavní výzvy

EU Soil Mission - Czech Republic

Martin Mistr

Výzkumný ústav meliorací
A ochrany půdy, v.v.i.

Obhospodařovaná zemědělská půda

Využití zemědělské půdy (tis. ha)

	2000	2020	Rozdíl	Změna (%)
Obhospodařovaná zemědělská půda celkem	3 623,9	3 493,6	-130,3	-3,6
z toho				
orná půda	2 751,1	2 473,2	-277,9	-10,1
chmelnice	7,0	5,3	-1,6	-23,2
vinice	11,2	16,8	+5,5	+49,3
ovocné sady	22,5	16,4	-6,1	-27,3
trvalé travní porosty	826,3	978,1	+151,8	+18,4

44,3 %

Podíl zemědělské půdy na rozloze ČR

17,9 ha

Průměrný denní úbytek obhospodařované zemědělské půdy

Zornění
70,8 %

od roku
2000 pokles
o 5,1 p. b.

v subjektech
fyzických
osob pokles
o 9,3 p. b. na

59,2 %

v subjektech
právnických
osob pokles
o 2,8 p. b. na

75,7 %

Trvalé travní
porosty

28,0 %

od roku
2000 nárůst
o 5,2 p. b.

v subjektech
fyzických osob
nárůst
o 9,4 p. b. na

39,2 %

v subjektech
právnických
osob nárůst
o 2,9 p. b. na

23,2 %

Rozmezí velikostí	Výměra [ha]	Podíl výměry [%]
0-1 [ha]	76606,17	2,17
1-2 [ha]	127589,28	3,61
2-5 [ha]	370653,60	10,48
5-10 [ha]	496932,14	14,05
10-20 [ha]	694930,39	19,65
20-50 [ha]	1057929,06	29,91
50-100 [ha]	537317,44	15,19
100 a více [ha]	175212,30	4,95

Hlavní rizika ohrožení půdy

- Eroze
- Úbytek organické hmoty
- Utužení půdy
- Úbytek půdní biodiverzity
- Kontaminace půdy
- Zábory půdy

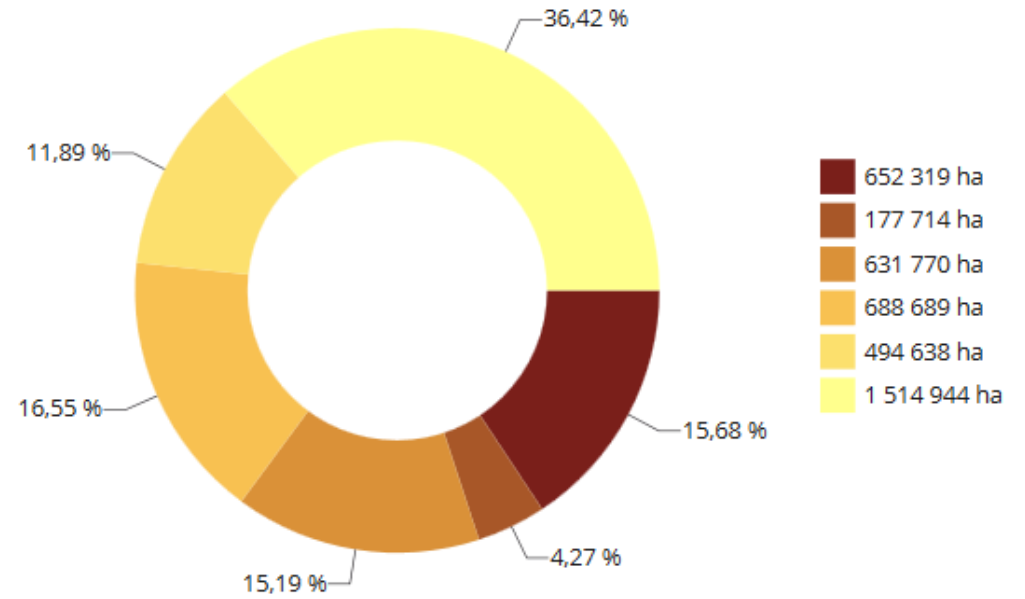

Ochrana půdy v ČR – vodní eroze

V ČR přípustná ztráta 9/9/2 t/ha/rok (45 % plochy)

- Zákon o ochraně ZPF
- SZP – DZES 5

- **Zranitelnost orné půdy více jak 50 %**
- Odnos splavenin do toků a nádrží – 3,2 mil. tun ročně (ČVUT)

	Dlouhodobý průměrný smyv půdy (G) G [t/ha/rok]	Zastoupení (%)	Výměra (ha)
extrémně ohrožená	více než 10,1	15,68	652 319,46
velmi silně ohrožená	8,1 - 10,0	4,27	177 713,62
silně ohrožená	4,1 - 8,0	15,19	631 769,91
středně ohrožená	2,1 - 4,0	16,55	688 688,97
slabě ohrožená	1,1 - 2,0	11,89	494 637,86
velmi slabě ohrožená	méně než 1,0	36,42	1 514 944,28
celkem		100,00	4 160 074,10

Realita v ČR

Stále dochází k událostem v rozsahu až 100 t/ha

DPZ to dokazuje

Monitoring eroze to dokazuje

Monitoring eroze zemědělské půdy

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

STÁTNÍ POZEMKOVÝ ÚŘAD

Informace

Host

Vyhledávání

1: 2 000 00

Mapový panel

Erozní události

Přehledy **Událost č. 2175**

Základní charakteristika události

Přiblížení

Report

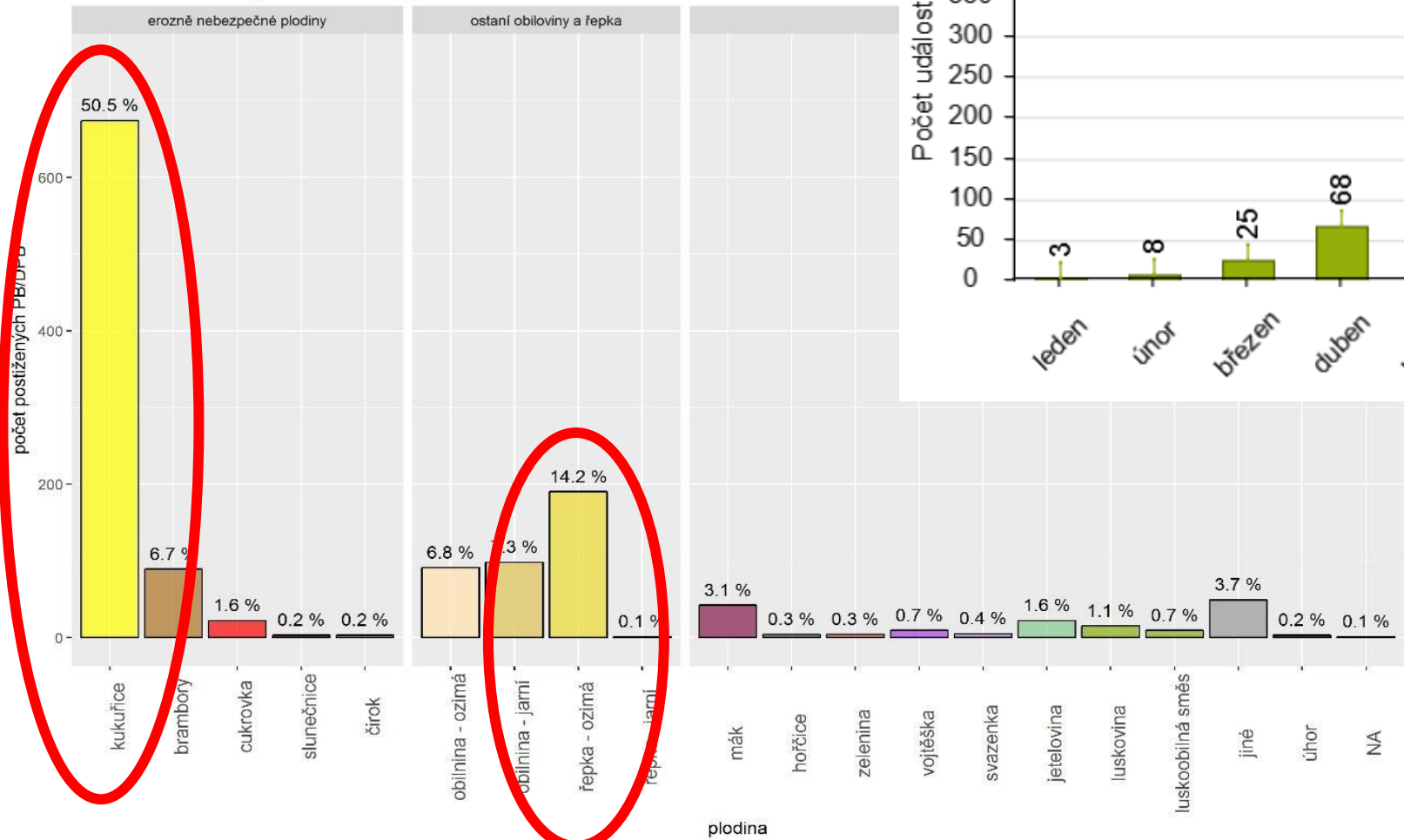
nápověda

Typ eroze:	plošná - na hlavní ploše	Akumulace sedimentů:	na hraně pozemku [0 cm]
Akcelerátory eroze:	neuveдено		
Hlášení:	04.11.2019	KÚ:	Dražůvky
Okres:	Hodonín	do:	26.8.2019 18:00
Vznik od:	26.8.2019 17:00	Místní název:	Havránky
Plocha nákreсу:	1,98 ha		

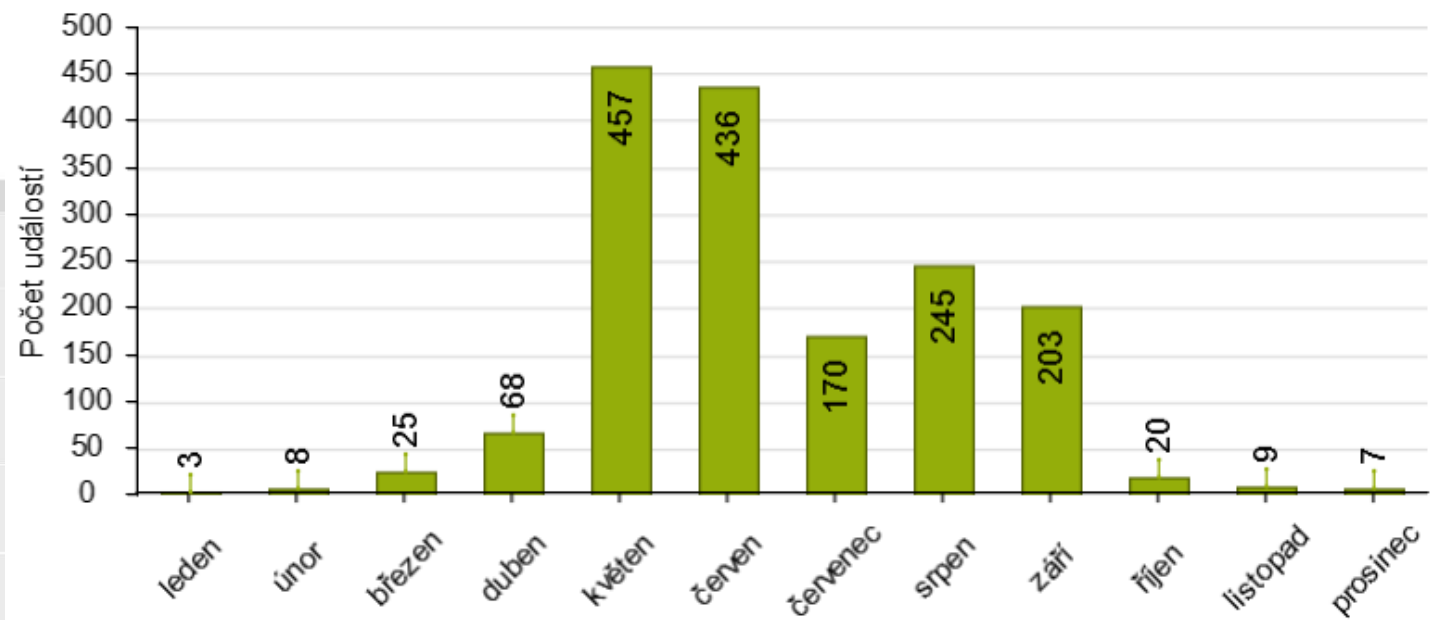
Komentář:
Erozní událost nahlásila paní starostka obce Dražůvky: V pondělí 26.8.2019 přišla poměrně silná, cca hodinu trvající bouřka. U nás spadlo za tu dobu kolem 50mm srážek, v sousedním Archlebově 75mm. K naší velké smůle byla naprostá většina okolních polností bez rostlinného pokryvu, naopak byla půda čerstvě podiskovaná a osetá. Vzhledem ke stavu polních lánů u nás, kdy tu neexistují žádné (s jedinou výjimkou, kterou se podařilo vyjednat v roce 2002) protierozní prvky (a zemědělci na naše žádosti o přizpůsobení hospodaření svažitému terénu nereagují), dopadla tato bouřka katastrofálně. Ornicí byla zaplavena místní komunikace.

Monitoring eroze

Rozložení plodin u erozních událostí

Monitorované erozní události

Organická hmota, utužení půdy

Tab. 1: Výměra plodin deklarovaných v jednotných žádostech v roce 2017

id_LPIS	Plodina	deklarovaná plocha [ha]	id_LPIS	Plodina	deklarovaná plocha [ha]
105	Pšenice ozimá	777 619	252	Hořčice bílá	12 689
261	Řepka ozimá	390 950	40144	Úhor	9 059
433	Kukuřice	305 830	430	Brambory průmyslové	6 045
96	Ječmen jarní	225 420	109	Tritikale jarní	5 764
97	Ječmen ozimý	96 520	40163	Slunečnice roční	5 461
94	Jetel	75 786	253	Kmín kořený	5 240
2	Cukrovka	66 372	40118	Vojtěškotravní směs	4 556
91	Vojtěška	60 461	423	Ostatní směsky	4 450
104	Pšenice jarní	45 330	260	Řepka jarní	4 263
100	Oves	41 555	40287	Trávy na semeno	3 683
315	Trávy	40 910	40273	Pšenice špalda	3 107
69	Hrách	39 598	70	Peluška jarní	3 092
259	Mák	34 029	12	Svazenka vratičolistá	2 922
110	Tritikale ozimé	30 939	421	Brambory sadbové	2 818
112	Žito ozimé	28 234	44	Ostropestřec mariánský	2 172
431	Jetelotravní směs	25 694	40116	Orná bez plodiny	2 155
147	Slunečnice	16 257	103	Proso seté	2 046
263	Sója	14 953	40128	Směsi <u>bílk.</u> Plodin	2 036
422	Směsi s převahou <u>bíl.</u>	14 541			
420	Brambory konzumní	13 487			

Redukce živočišné výroby

- Snížení ploch pícnin
- Nedostatek organických hnojiv

Nezemědělské využití biomasy

- Spalovny

Tržní oseední postupy

- Kukuřice, řepka, obilniny

Zábor půdy

17,9 ha

Průměrný denní úbytek obhospodařované zemědělské půdy

Relativně nízké ceny pozemků
vysoká poptávka po nemovitostech ve velkých městech

Problémy známe - řešíme

Demonstrační farmy

Podpora MZe

Operační skupiny

SZP

Demonstrační farmy

Téma eroze půdy,
organická hmota,
klimatické změny

Již od roku 2018

20 demofarem

Polní dny

Skupinové akce

konzultace

Operační skupiny

Ozelenění kolejových řádků

Shrnutí

Nedodržování vhodných osevních postupů - Ekonomika

Absence živočišné výroby, nedostatek organické hmoty v půdě

Změna klimatu

Nevyjasněné vlastnické vztahy (přes 70% rozlohy půd v pronájmu)

Neochota nájemců investovat (protierozní opatření, organická hmoty v půdě, vápnění půd, pěstování strniskových meziplodin, ozelenění krajiny, atd.)

Orientace na dotační tituly, nezájem o know-how a nové technologie

Děkuji za pozornost

Martin Mistr

mistr.martin@vumop.cz

Výzkumný ústav meliorací
A ochrany půdy, v.v.i.